Aizkulises 365 miljonu dolāru darījumam - mežu uzpirkšanas drudzis un miljardu investīcijas

Māris Liopa, Zemeunvalsts.lv

Investīciju pārvaldītāji *J.P. Morgan Natural Capital*, izmantojot vietējo meitasuzņēmumu *Bosques San Pedro SpA*, ir noslēdzis vienošanos par aptuveni 60 000 hektāru meža zemes iegādi Čīlē no celulozes un papīra ražošanas giganta *Empresas CMPC* meitasuzņēmuma *Forestal Mininco* par 365,5 miljoniem ASV dolāru. Tas ir aptuveni 5460 eiro par hektāru. Pārdotie aktīvi atrodas Maule reģionā Čīles centrālajā daļā un galvenokārt sastāv no produktīvām Monterejas priedes (*Pinus radiata*) plantācijām. Šī platība veido aptuveni 5% no visiem *CMPC* piederošajiem mežu īpašumiem. Darījumā ir iekļauts ilgtermiņa koksnes piegādes līgums. Tas nozīmē, ka *CMPC* turpinās iepirkt koksni no šīm teritorijām kā izejmateriālu savai kartona rūpnīcai Maule reģionā. Daļa no summas tiks samaksāta uzreiz, noslēdzot darījumu, bet atlikusī daļa tiks izmaksāta pakāpeniski, reģistrējot īpašumus uz pircēja vārda un tas aizņems aptuveni trīs mēnešus.

Kāda ir iepriekšējā vēsture?

Lai pilnībā saprastu, kāpēc šis darījums notiek tieši tagad, ir jāsaprot abu pušu stratēģiskie mērķi un arī nesenie notikumi...Pārdošana nav nejauša – tā ir daļa no *CMPC* ilgtermiņa aktīvu pārvaldības stratēģijas, kuras mērķis ir monetizēt nestratēģiskos aktīvus, lai stiprinātu uzņēmuma bilanci. *CMPC* šobrīd izvērtē vērienīgo *Natureza* celulozes rūpnīcas projektu Brazīlijā, kura izmaksas tiek lēstas ap 4,6 miljardiem ASV dolāru. Projekts saskāries ar finansiāliem izaicinājumiem un tiesvedībām saistībā ar ietekmes uz vidi licencēšanu un konsultācijām ar pamatiedzīvotāju kopienām, lai gan 2026. gada oktobrī tika saņemta sākotnējā vides licence. Uzņēmuma tīrā parāda attiecība pret EBITDA 2026. gada otrajā ceturksnī sasniedza 4,17 reizes, kas ievērojami pārsniedz uzņēmuma mērķa diapazonu, kas ir 2,5–3,5 reizes. Tūlītēja nauda uzņēmumam ir kritiski nepieciešama pirms lielāko investīciju sākuma.

Tikai mēnesi pirms šī darījuma - 2026. gada septembrī - *CMPC* vienojās par sava Čīles gofrētā iepakojuma biznesa pārdošanu uzņēmumam *Smurfit Westrock* par 420 miljoniem ASV dolāru. Kopā abi šie darījumi nepilna mēneša laikā uzņēmumam nodrošina plānotus aktīvu atsavināšanas ienākumus aptuveni 785,5 miljonu ASV dolāru apmērā.

J.P. Morgan perspektīva - mežsaimniecības un ilgtspējas platformas izvēršana

J.P. Morgan Asset Management aktīvi palielina savu klātbūtni reģionā, koncentrējoties uz dabas resursu un oglekļa kredītu (ESG - *Environmental, Social, and Governance*) aktīvu pārvaldību. *J.P. Morgan* mežsaimniecības investīciju virziens aizsākās 2021. gadā, kad banka iegādājās specializēto mežu apsaimniekošanas uzņēmumu *Campbell Global*. Nesen, 2026. gada septembrī, šī vienība tika pārdēvēta par *J.P. Morgan Natural Capital*, lai precīzāk atspoguļotu fokusu uz dabā balstītiem aktīviem institucionālajos portfeļos.

Šī iegāde Čīlē seko citam patiešām vērienīgam solim reģionā – 2026. gada septembrī *J.P. Morgan Natural Capital* paziņoja par plānu investēt 200 miljonus ASV dolāru, lai kopā ar *Grupo Robinson* izveidotu lielu mežsaimniecības platformu Paragvajā. Investīcijām tiek izmantots bankas globālais klimata un mežsaimniecības fonds - *Forestry & Climate Solutions Fund II*, kas 2025. gada pavasarī noslēdza kapitāla piesaisti ar 1,5 miljardiem ASV dolāru.

Megaprojekts Brazīlijā un tā izaicinājumi

Empresas CMPC plānotā *Natureza* celulozes rūpnīca Baras du Ribeiru pašvaldībā, Riugrandi du Sulas štatā, ir viens no lielākajiem rūpnieciskajiem projektiem Brazīlijas vēsturē.

Plānots, ka rūpnīca gadā saražos 2,5 miljonus tonnu balinātas eikalipta celulozes. Investīcijas ir aptuveni 4,6 miljardi ASV dolāru pašā rūpnīcā, plus vēl vismaz 2,8 miljardi ASV dolāru mežsaimniecības infrastruktūrai, koksnes piegādes ķēdēm un loģistikai - kopā ap 7,4 miljardiem USD. Projektā ietilpst jauna ostas termināļa izbūve koksnes transportēšanai pa ūdensceļiem.

Protams, arī šis projekts saskaras ar pastiprinātu vides aizstāvju, vietējo kopienu un tiesībsargājošo iestāžu spiedienu. Galvenais juridisko strīdu cēlonis ir rūpnīcas un tai nepieciešamo eikalipta plantāciju ietekme uz vietējām pamatiedzīvotāju un afrobrazīliešu lauku kopienām t.s. *quilombolas*. Federālā prokuratūra (MPF) ir iesaistījusies, lai nodrošinātu, ka uzņēmums veic pilnvērtīgas un brīvas konsultācijas ar šīm kopienām pirms būvatļauju izsniegšanas.

Eikaliptu plantācijas aug ļoti ātri, taču tās patērē milzīgu daudzumu gruntsūdeņu. Kritiķi pauž bažas par vietējo ekosistēmu un tradicionālās lauksaimniecības apdraudējumu. Vides aktīvistu organizācijas norāda, ka milzīgu platību pārvēršana par eikalipta monokultūru plantācijām jeb tā sauktajiem "zaļajiem tuksnešiem", samazina reģiona bioloģisko daudzveidību.
CMPC šos riskus cenšas mazināt, meža zemju pārdošanā Čīlē iegūtos līdzekļus novirzot tieši šīs bilances stabilizēšanai, lai parādsaistību līmenis neapdraudētu projekta finansēšanu.

Kāpēc lielie investīciju fondi aktīvi uzpērk mežus?

Pēdējos gados tādi finanšu giganti kā *J.P. Morgan*, *Brookfield* un *BlackRock* ir kļuvuši par vieniem no lielākajiem mežu īpašniekiem pasaulē. Šo tendenci nosaka trīs galvenie faktori - oglekļa kredīti, bioloģiskās daudzveidības prasības un inflācijas riska ierobežošana.

Uzņēmumiem visā pasaulē tiek izvirzīti mērķi sasniegt siltumnīcefekta gāzu neto nulles misijas. Tā kā pilnībā pārtraukt emisijas daudzās nozarēs nav iespējams, uzņēmumi pērk oglekļa kredītus, lai tās "neitralizētu". Meži absorbē oglekļa dioksīdu un institucionālie fondi tādi kā *J.P. Morgan Natural Capital* iegādājas mežus, sertificē tos atbilstoši starptautiskajiem oglekļa standartiem *Verra* vai *Gold Standard* un pārdod šos oglekļa piesaistes kredītus biržās vai tieši piesārņojošiem uzņēmumiem, piemēram, aviokompānijām un tehnoloģiju milžiem.

Tradicionāli mežus pirka tikai koksnes ieguvei. Tagad fondi matemātiski aprēķina, kas ir izdevīgāk - ļaut kokiem augt un pelnīt no oglekļa kredītiem vai tos nocirst. Bieži vien kombinētais modelis – ilgtspējīga mežizstrāde kopā ar oglekļa kredītu ģenerēšanu – sniedz visaugstāko atdevi.

Bioloģiskā daudzveidība, dabas kapitāls, stabilitāte un inflācijas “žogs”...

Pensiju fondi un universitāšu fondi, kas ir galvenie *J.P. Morgan* fondu investori, pieprasa, lai viņu nauda tiktu ieguldīta videi draudzīgos aktīvos. Fondi, kas nevar uzrādīt spēcīgus ESG - *Environmental, Social, and Governance* - rādītājus, zaudē kapitālu. Finanšu pasaule sāk uzskatīt tīru ūdeni, veselīgu augsni un bioloģisko daudzveidību par izmērāmu finanšu vērtību. Tādi fondi kā *J.P. Morgan Forestry & Climate Solutions Fund II* , kurš piesaistīja 1,5 miljardus USD, ir radīti tieši šim nolūkam.

Atšķirībā no akcijām vai obligācijām, koki turpina augt neatkarīgi no ekonomiskajām krīzēm, banku bankrotiem vai ģeopolitiskajiem konfliktiem. Ja koksnes cenas tirgū krīt, koku var vienkārši "uzglabāt uz celma" un atstāt mežā augt “lielākam un vērtīgākam”, līdz cenas atgūstas. Vēsturiski mežu zemes vērtība ilgtermiņā uzrāda ļoti augstu korelāciju ar inflāciju, padarot to par izcilu vietu, kur lielajiem fondiem “noslēpt” un saglabāt kapitāla vērtību. Tā ir tendence, kas vērojama visā pasaulē un arī mūsu reģionā – Baltijā un Ziemeļvalstīs.

Avoti: ASV un Dienvidamerikas meža nozares informācijas vietnes